

Fit for 55: az Európai Parlament is döntött a reformokról

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság két éven át tartó egyeztetése a „Fit for 55” csomag kulcsfontosságú jogszabálytervezeteiről a végéhez közeledik, ugyanis április közepén a parlamenti képviselők is döntöttek a korábbi javaslatokról. A Parlament ambiciózusabb fellépést vár a tagállamoktól a bizottsági tervezethez képest, a törvényerőre lépéshez már csak a Tanács hivatalos jóváhagyására van szükség.

Az Európai Bizottság a *Fit for 55* („Irány az 55%!”) jogszabálycsomagot az Európai zöld megállapodás keretében hirdette meg mintegy két éve, számos, a kibocsátáscsökkentés jegyében történő cselekvést előremozdító intézkedés megvalósítási szándékával.¹ Ennek keretében döntöttek például az új, kizárólag kibocsátásmentes gépjárművek forgalmazásáról,² szabták meg a megújuló energiaforrások energiamixben való kötelező részarányát, valamint tartják számon az EU kibocsátáskereskedelmi rendszerét (EU ETS). Az elmúlt két évben számos diskurzus zajlott a 2030-ra (1990-hez képest) 55%-os üvegházhatásúgáz-csökkentést célzó jogszabálycsomag reformjáról, mint az arányok megemeléséről vagy a szabályok szigorításáról, amely vitáknak 2022 végén került pont a végére a Bizottság, a Parlament és az Európai Unió Tanácsának két éven át tartó egyeztetésén. A Parlament 2023. április 18-án tartott szavazást az uniós intézmények kompromisszumos megállapodásának elemeiről.

A 2005-ben életbe lépett, a „szennyező fizet” elvén működő kibocsátáskereskedelmi rendszer az ipari tevékenység szén-dioxid-kibocsátásának redukálását hivatott elérni úgynevezett szén-dioxid-kvóttakkal való kereskedés útján.³ Az ipari szereplők számára – tevékenységtől függően – meghatároznak egy határértéket, amelyen belül engedélyezett a szén-dioxid-kibocsátás, azon felül viszont fizetniük kell (egy kvóta/egység egy tonna CO₂-nek felel meg), ugyanakkor a feleslegessé vált kvótát el is adhatják az aukciók során. Ez a piaci

¹ Európai Bizottság 2021.

² Tóth 2023.

³ European Commission [é. n.].

 https://doi.org/10.36250/01194_27

mechanizmus ösztönzően hat az ipari szereplők paradigmaváltására, vagyis kibocsátásuk csökkentésére is.

A parlamenti képviselők jelenleg a bizottsági javaslatától eltérően egy százalékpontos emelést javasoltak, ezáltal 2030-ig (a 2005-ös szinthez képest) 62%-os csökkentésben állapodtak meg a kibocsátási egységek esetében. Az EU ETS egy további elemét képezik az ingyenesen kiosztott kvóták azoknak, akiknél fennáll a termelés másik országba való áttelepítésének veszélye. A Parlament ebben a kérdésben is szigorítani kíván, szavaztak az ilyen kvóták 2026-tól 2034-ig történő folyamatos megszüntetéséről, továbbá az épülethasználat, a tengeri és a közúti közlekedés ágazataira is ki kívánják terjeszteni a kereskedelmi rendszert (ETS II). Utóbbi ágazat bevonása a benzin és a gázolaj árának kismértékű növekedéséhez vezethet.⁴ A légi közlekedés egyelőre nem tartozna az ingyenes kvótarendszer hatálya alá, ugyanakkor egy felülvizsgálatot követően ez a szektor is érintett lenne, amely magában foglalná a fenntartható üzemanyagok használatának előmozdítását is.⁵

A törvényhozók támogatták az EU azon tervét is, hogy 2026-tól fokozatosan a világon elsőként vetnek ki adót a nagy szén-dioxid-kibocsátású termékek behozatalára, ezáltal a nem uniós országokban termelő vállalatokat is kötelezik a kibocsátáscsökkentésre. Emellett ezzel a lépéssel meg lehet akadályozni az uniós cégek magas karbonintenzitású termelési folyamatának külföldre telepítését is. Az importáruk karbonintenzitását ellensúlyozó uniós mechanizmus (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) az acél, a cement, az alumínium, a műtrágya, a villamos energia és a hidrogén behozatalát célozza, ugyanakkor bizonyos feltételek mellett a közvetett kibocsátással járó importárukra (például feldolgozott termékekre) is vonatkozhat.⁶

A „szennyező fizet” elve mellett egy másik méltányosságon alapuló eszköz bevezetéséről is döntött a Parlament. A Szociális Klímaalap azon háztartásoknak és kisvállalkozásoknak nyújt segítséget, amelyek az energiaszegénység kockázatának leginkább kitettek, valamint a közlekedés lehetőségéhez csak korlátozottan férnek hozzá.⁷ Az alapot 2026-tól, az EU ETS kiterjesztésével (2027-től) párhuzamosan kívánják útnak indítani. Nem véletlen, hiszen a klímaalapot az ETS II-ből származó kibocsátási egységek elárverezéséből (75%, maximum 65 milliárd euró), valamint tagállami hozzájárulásból (25%)

⁴ SIMON 2023.

⁵ European Parliament 2022a.

⁶ European Parliament 2022b.

⁷ European Parliament 2023.

finanszírozzák majd a nehézségek leküzdése érdekében. Az alap többek között ösztönözni kívánja az épületek felújítását, az autómegosztó, valamint a kerékpárhálózat infrastruktúrájának kiépítését, a megújuló energiaforrásokra és a tömegközlekedésre való átállást, továbbá támogatni fogja a használt elektromos járművek piacának fejlesztését.

A jogszabályjavaslatok végleges elfogadása az Európai Unió Tanácsának jóváhagyásával zárul, hatálybalépésük pedig az Európai Unió hivatalos lapjában való kihirdetés után húsz nappal valósul meg.

2023. április 28.

Felhasznált irodalom

- Európai Bizottság (2021): *Európai zöld megállapodás: a Bizottság az EU gazdaságának és társadalmának átalakítását javasolja az éghajlatváltozással kapcsolatos törekvések sikere érdekében*. Sajtóközlemény, 2021. július 14. Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_21_3541
- European Commission [é. n.]: *Development of EU ETS (2005-2020)*. Online: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/development-eu-ets-2005-2020_en
- European Parliament (2022a): *Fit for 55: Deal on More Ambitious Emissions Reduction for Aviation*. Sajtóközlemény, 2022. december 7. Online: www.europarl.europa.eu/news/hu/press-room/20221205IPR60611/fit-for-55-deal-on-more-ambitious-emissions-reduction-for-aviation
- European Parliament (2022b): *Deal Reached on New Carbon Leakage Instrument to Raise Global Climate Ambition*. Sajtóközlemény, 2022. december 13. Online: www.europarl.europa.eu/news/hu/press-room/20221212IPR64509/deal-reached-on-new-carbon-leakage-instrument-to-raise-global-climate-ambition
- European Parliament (2023): *Social Climate Fund: Parliament's Ideas for a Just Energy Transition*. 2023. július 3. Online: www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/economy/20220519STO30401/social-climate-fund-parliament-s-ideas-for-a-just-energy-transition
- SIMON, Frédéric (2023): *Parliament Backs EU Carbon Market Overhaul, World's First CO2 Tariff*. *Euractiv*, 2023. április 18. Online: www.euractiv.com/section/emissions-trading-scheme/news/parliament-backs-eu-carbon-market-overhaul-worlds-first-co2-tariff/
- TÓTH Bettina (2023): *Mégsem intünk teljesen búcsút a belsőégésű motoroknak?* *Ludovika.hu*, 2023. március 17. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2023/03/17/megsem-intunk-teljesen-bucsut-a-belsőegesu-motoroknak/